

14. Teollisuuslaitoksia koskevat asiat

Teollisuuslaitosten johtosäännön muuttaminen. Valtuusto päätti ¹⁾ muuttaa 10. 5. 1950 vahvistamansa vesilaitoksen, kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen johtosääntöjen 1 §:t seuraavanlaisiksi:

Helsingin kaupungin vesilaitoksen johtosääntö

1 §. Helsingin kaupungin vesilaitoksen tehtävänä on kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan alaisena huolehtia vesijohtoveden hankinnasta, jakelusta ja myynnistä yleistä sekä yksityistä tarvetta varten pääasiallisesti Helsingin kaupungin alueella.

Helsingin kaupungin kaasulaitoksen johtosääntö

1 §. Helsingin kaupungin kaasulaitoksen tehtävänä on kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan valvonnan alaisena huolehtia kaasun sekä kaksin ja muiden sivutuotteiden valmistuksesta ja myynnistä, kaasun jakelusta sekä kaasuliesien ja muiden kaasunkulutuslaitteiden asennuksesta ja korjauksesta yleistä ja yksityistä tarvetta varten kuin myös suorittaa uusien kaasujohtojen ja niihin kuuluvien laitteiden rakentaminen pääasiallisesti Helsingin kaupungin alueella.

Helsingin kaupungin sähkölaitoksen johtosääntö

1 §. Helsingin kaupungin sähkölaitoksen tehtävänä on kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan valvonnan alaisena huolehtia sähkön hankinnasta, jakelusta ja myynnistä yleistä sekä yksityistä tarvetta varten pääasiallisesti Helsingin kaupungin alueella.

Uusien poistosuunnitelmien vahvistaminen teollisuuslaitoksille. Valtuusto päätti ²⁾ vahvistaa teollisuuslaitosten lautakunnan laatiman poistosuunnitelman lukuun ottamatta asuin- ja hallintorakennuksia, tehdasrakennuksia ja väestönsuojia teollisuuslaitoksia varten noudatettaviksi 1. 1. 1954 lähtien. Samalla päätettiin, että käyttöomaisuusesineiden viimeisessä poistossa on jätettävä jäljelle pieni arvo, kunnes omaisuusesine lopullisesti romutetaan.

Teollisuuslaitosten taksan muuttamista koskeva aloite. Vt Backman ym. olivat tehneet aloitteen ³⁾, jossa ehdotettiin, että valtuusto päättäisi muuttaa kaupungin teollisuuslaitosten tuotteiden myyntihinnat siten, 1) että sähkön keskimääräinen hinta suurkuluttajilta nostettaisiin 9.25 mk:aan kWh:lta tehomaksuineen ja pienkuluttajien tariffit A, B ja C alennettaisiin 9.25 mk:aan kWh:lta ja tariffi F 4 mk:aan kWh:lta, 2) että veden hinnaksi vahvistettaisiin 17 mk/m³:ltä ja 3) että kaasun hinnaksi vahvistettaisiin 15 mk/m³:ltä, joka perittäisiin kaikilta muilta kuluttajilta paitsi kaasulaitokselta, jolta edelleen veloitettaisiin 11.50 mk/m³:ltä. Teollisuuslaitosten antamien lausuntojen, joihin ao. lautakunta oli yhtynyt, perusteella oli osoitettu, että voimassa oleva sähkön myyntitariffi ei mitenkään ollut pienkuluttajille epäedullinen, vaan päinvastoin heidän maksamansa sähkön hinta ei riittänyt peittämään sähkölaitoksen kustannuksia.

Vesilaitoksen ilmoituksen mukaan on yleensä noudatettu kulutusmäärään perustuvaa alenevaa tariffia, mikä on yleisten liikeperiaatteiden mukaista. Jakelukustannukset nousevat suuremmiksi pienkulutuksen osalta. Kaasun käytössä ovat teollisuudessa kaasun kilpailijoina kivihiili, koksi ja öljy. Edellä olevaan vedoten kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin.

Vesilaitos

Vesilaitoksen taksan vahvistaminen. Valtuusto päätti ⁵⁾ muuttaa 10. 12. 1952 tekemäänsä päätöstä sosiaaliministeriön päätöksen mukaisesti siten, että valtuuston 29. 4. 1936 vahvistaman vesilaitoksen taksan mukaan lasketut maksut korotetaan veden hinnan osalta seuraaviin yksikköhintoihin: kulutus vuosineljänneksessä 0—2 000 m³ 18 mk/m³, kulutus v.-nelj. 2 001—4 000 m³ 17 mk/m³ ja kulutus yli 4 000 m³ 16 mk/m³; muut sanotun taksan mukaan lasketut maksut korotetaan 700 % samoin 29. 4. 1936 vahvistettuihin maksuihin verrattuina ja näin korotettua taksaa sovelletaan veden hinnan osalta siihen

¹⁾ Kvsto 3. 6. 422 §, kunn. as. kok. n:o 57—59. — ²⁾ Kvsto 2. 9. 547 §. — ³⁾ S:n 11. 2. 126 §. — ⁴⁾ S:n 22. 4. 298 §. — ⁵⁾ S:n 14. 1. 31 §, kunn. as. kok. n:o 4.

kulutukseen, joka alkaa joulukuun 1952 mittarien lukemisen jälkeen, ja muiden maksujen osalta 1. 1. 1953 lähtien.

Sen jälkeen kun valtuusto oli 10.12. 1952 päättänyt korottaa vesilaitoksen taksan mukaiset maksut 800 % v:n 1936 maksuihin verrattuna, oli sosiaaliministeriön hintaosasto vahvistaessaan ko. maksut alentanut maksujen korotuksen 700 %:iin. V:n 1954 arviotujen tulojen ja menojen erotukseksi jäisi ylijäämää vain n. 5 milj. mk, mitä oli pidettävä suhteettoman pienenä laitoksen pääoma-arvoon verrattuna. Tästä syystä päätti¹⁾ valtuusto, koska vesimaksut oli jo vapautettu hintasäännöstelystä, korottaa ko. maksut aikaisemman päätöksensä mukaisiksi.

Virat. Vesilaitokseen päätettiin²⁾ perustaa 35. palkkaluokkaan ja V kielitaitoluokkaan kuuluva suunnitteluteknikon virka 1. 1. 1954 alkaen.

Valtuusto päätti³⁾ lakkauttaa 31. 12. 1953 vesilaitoksen 23. palkkaluokkaan kuuluvan rahastajan viran.

Määrärahat. Teollisuuslaitosten lautakunta oikeutettiin⁴⁾ ylittämään eräitä v:n 1952 vesilaitoksen määrärahoja yhteensä 8 778 703 mk.

Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ peruuttaa 17. 12. 1952 tekemänsä päätöksen, jolla teollisuuslaitosten lautakunta oikeutettiin ylittämään v:n 1952 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan tilillä Kaasulaitoksen laajennus olevaa määrärahaa 1 155 844 mk sekä oikeutti kaupunginhallituksen ylittämään v:n 1952 talousarvion mainitun pääluokan lukuun Vesilaitos kuuluvia kaupunginhallituksen käyttövaroja 885 844 mk. Kertomusvuoden talousarvion em. pääluokan valtuuston käyttövaroista myönnettiin⁶⁾ vielä 2. 75 milj. mk Alppilanmäen vesisäiliöalueen vartijan-asunnon rakennustyön loppuun saattamista varten.

K a a s u l a i t o s

Kaasulaitoksen pääoma-arvon poistot. Teollisuuslaitosten lautakunta oli ilmoittanut, että vv. 1948—50 vanhojen kaasu-uunien korjauksista aiheutuneet kustannukset oli kokonaisuudessaan viety kaasulaitoksen pääomaan. Jos näin menetellään edelleen, nousee pääoman arvo koko ajan, koska uuneihin on jatkuvasti tehtävä korjauksia, eikä ko. pääomaa koskaan saada loppuun kuoletetuksi, vaikka uunien kuoletusaika on 15 vuotta. Tästä syystä valtuusto päätti⁷⁾, että kaasulaitoksen pääoma-arvosta saataisiin 31. 12. 1952 poistaa vanhojen kaasu-uunien korjauskustannuksista vv:n 1948—1950 kuolettamatta oleva 93 347 728 mk:n määrä.

Määrärahat. Kaasulaitoksen eräitä v:n 1952 määrärahoja sallittiin⁸⁾ ylittää yhteensä 8 336 720 mk. Teollisuuslaitosten lautakunta oikeutettiin⁹⁾ ylittämään eräitä kertomusvuoden talousarvion teollisuuslaitosten pääluokan kaasulaitoksen lukuun kuuluvia määrärahoja yhteensä 35 035 829 mk. Edelleen valtuusto oikeutti¹⁰⁾ lautakunnan ylittämään kertomusvuoden tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Kaasulaitos kuuluvalla tilillä Kaasulaitoksen laajennus olevaa määrärahaa 12.6 milj. mk, sekä saman luvun eri tileillä olevia siirtomäärärahoja¹¹⁾ yhteensä 110 milj. mk.

Kaasulaitoksen koksinyyntiä koskeva välikysymys. Vt Enne ym. olivat esittäneet kaupunginhallituksen vastattavaksi kysymyksen, jossa tiedusteltiin, mitä kaupunginhallitus aikoo tehdä sen suunnitelman estämiseksi, jonka mukaan Suomen Hiilikauppiaitten yhdistys kaupungin asukkailta otettujen korkeiden välityspalkkioiden avulla aikoo hankkia itselleen monopoliaseman koksinyyntialalla ja asettaa kaasulaitoksen mainitun yhdistyksen täydellisen määräämisvallan alaisuuteen. Teollisuuslaitosten lautakunta osoitti antamassaan lausunnossa, että välikysymyksessä esitetyt väitteet olivat perättömiä, koska kaasulaitoksella on oikeus myydä koksiaan paitsi kaupungin omille kiinteistöille myös suoraan muille omille asiakkailleen. Lautakunta esitti, ettei välikysymys antaisi aihetta toimenpiteisiin ja kaupunginhallitus yhtyi lautakunnan kantaan. Vastaus välikysymykseen merkittiin¹²⁾ tiedoksi.

¹⁾ Kvsto 11. 11. 757 §, kunn. as. kok. n:o 88. — ²⁾ Kvsto 7. 10. 645 §. — ³⁾ S:n 28. 10. 699 §. — ⁴⁾ S:n 28. 1. 89 §, 25. 2. 172 §. — ⁵⁾ S:n 28. 1. 83 §. — ⁶⁾ S:n 15. 6. 452 §. — ⁷⁾ S:n 14. 1. 30 §. — ⁸⁾ S:n 11. 2. 116 §, 25. 2. 172 §. — ⁹⁾ S:n 2. 9. 582 §, 25. 11. 826 §, 16. 12. 903 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 6. 429 §. — ¹¹⁾ S:n 25. 11. 827 §. — ¹²⁾ S:n 16. 9. 622 §.

S ä h k ö l a i t o s

Virat. Sähkölaitokseen päätettiin¹⁾ perustaa 1. 4. lähtien seuraavat uudet virat: yksi 37. palkkaluokan kaapelimestarin virka, yksi 36. palkkaluokan linjamestarin virka, yksi 36. palkkaluokan katuvalomestarin virka ja kolme 30. palkkaluokan sähköyliasentajan virkaa. Samalla valtuusto oikeutti sähkölaitoksen ylittämään kertomusvuoden talousarvion ao. tilillä olevaa määrärahaa enintään 2 218 140 mk edellä mainittujen viranhaltijain palkkaamisesta aiheutuvia menoja varten.

Sähkölaitoksen seuraavat vakinaiset virat päätettiin²⁾ lakkauttaa 31. 12. 1953 lähtien: 28. palkkaluokan näyttelyn esimiehen virka, 24. palkkaluokan laskutuspäällikön apulaisen virka, 23. palkkaluokan painajan virka, 20. palkkaluokan näyttelyapulaisen virka ja 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virka sekä viisi 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa.

Valtuusto päätti³⁾, että sähkölaitoksen mittariasentamon 26. palkkaluokkaan kuuluva apulaistyönjohtajan virka lakkautetaan 1. 1. 1954 lähtien ja että sen tilalle perustetaan samasta päivästä alkaen 30. palkkaluokkaan kuuluva sähköyliasentajan virka.

Määrärahat. Sähkölaitoksen eräitä v:n 1952 määrärahoja sallittiin⁴⁾ ylittää yhteensä 108.7 milj. mk.

V:n 1952 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan Sähkölaitoslukuun kuuluvia siirtomäärärahoja sallittiin⁵⁾ ylittää seuraavasti: Johtoverkko ja jakelulaitteet 82 milj. mk, Katuvalaistus 12 milj. mk sekä Mittarien ja tarkkuuslaitteiden hankinta 12.5 milj. mk.

Teollisuuslaitosten lautakunta oikeutettiin⁶⁾ ylittämään kertomusvuoden talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan sähkölaitoksen lukuun kuuluvalla tilillä Johtoverkko ja jakelulaitteet olevaa määrärahaa enintään 8 milj. mk 10 kV:n kaapelien laskemista varten Salmisaaresta Ruoholahteen 35 kV:n kaapelityön Salmisaari—Kamppi yhteydessä. Edelleen oikeutettiin⁷⁾ lautakunta ylittämään kertomusvuoden talousarvion edellä mainitun pääluokan sähkölaitoksen lukuun kuuluvalla tilillä Voimalaitokset ja sähköasemat olevaa määrärahaa 137 milj. mk ja vielä samalla tilillä olevaa määrärahaa⁸⁾ 25 milj. mk Salmisaaren höyryvoimalaitoksen käyttöhenkilökunnan asuinrakennuksen rakentamista varten sekä teollisuuslaitosten pääluokan sähkölaitoksen luvun erällä tileillä olevia määrärahoja⁹⁾ yhteensä 97 milj. mk.

Sähkövirran toimittaminen Hagalundin alueelle. Valtuusto päätti¹⁰⁾, että sähkölaitos saa ryhtyä toimittamaan suurjännitevirtaa Hagalundin alueelle Oy. Yleisradiolle, Asuntosäätiolle ja mahdollisesti muillekin sitä haluaville; että virran myynnissä noudatetaan toistaiseksi kaupungin alueella voimassa olevia tariffeja; että 20 kV johto Pitäjänmäeltä Hagalundiin rakennetaan kaupungin kustannuksella kuitenkin huomioon ottaen, että Oy. Yleisradiolta ja Asuntosäätiolta peritään yhteisesti liittymismaksuna johdon bruttokustannukset kaupungin rajalta lähtien sekä että sähkölaitokselle myönnetään korvauksetta oikeus johtokatuun kaupungin omistaman maan osalta.

Imatran Voima Oy:n ja kaupungin välisen sähkönhankintasopimuksen uusiminen. Ko. sopimuksen voimassaoloaikaa oli valtuuston 15. 10. 1952 tekemän päätöksen mukaisesti jatkettu 31. 12. 1953 klo 24 saakka. Sähkölaitos oli neuvotellut yhtiön kanssa sopimuksen uusimisesta v:ksi 1954 oleellisesti samanlaisena. Valtuusto päätti¹¹⁾ hyväksyä ehdotuksen mainituksi sähkönhankintasopimukseksi.

Katuvalaistuksen uudelleen järjestäminen. Kaupunginvaltuusto päätti¹²⁾, että katuvalaistuslaitteiden uusimisen yhteydessä saadaan siirtyä sellaiseen järjestelyyn, että katuvalaistus pidetään palamassa täydessä laajuudessaan koko yön.

Invaliidisäätien ja Pasilan välisen tien valaiseminen. Vt Hopeavuori ym. olivat 12. 11. 1952 tehneet aloitteen, jossa mainittiin, että ko. metsäisellä alueella oleva, noin kilometrin pituinen tie oli kokonaan valaisematta, mistä syystä varsinkin invalidit joutuivat jatkuvasti suureen vaaraan, kun tietä viime aikoina oli ruvettu käyttämään myöskin autotienä. Aloitteessa ehdotettiin, että kaupunginhallitus ryhtyisi mainittua epäkohtaa korjaamaan. Sähkölaitos oli laatinut tietä varten valaistussuunnitelman, joka päättyi 510 000 mk:n

¹⁾ Kvsto 11. 3. 194 §. — ²⁾ S:n 28. 10. 699 §. — ³⁾ S:n 28. 10. 700 §. — ⁴⁾ S:n 28. 1. 89 §, 25. 2. 172 §. — ⁵⁾ S:n 25. 2. 172 §. — ⁶⁾ S:n 22. 4. 321 §. — ⁷⁾ S:n 7. 10. 669 §. — ⁸⁾ S:n 2. 9. 584 §. — ⁹⁾ S:n 2. 9. 583 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 6. 423 §. — ¹¹⁾ S:n 11. 11. 753 §, kunn. as. kok. n:o 108. — ¹²⁾ Kvsto 20. 5. 379 §.

kustannusarvioon. Kaupunginhallitus oli käyttövaroistaan myöntänyt mainitun summan ko. työn suorittamista varten. Valtuusto päätti¹⁾, ettei aloite antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Kaukolämmityksen käytäntöönottaminen. Teollisuuslaitosten lautakunnan laatiman esityksen mukaisesti, johon liittyi laaja kaukolämmitystä koskeva sähkölaitoksen tutkimus, valtuusto päätti²⁾, että kaupunki ryhtyy harjoittamaan kaukolämmitystä sähkölaitoksen höyryvoima-asemien ja rakennettavan jätteidenpolttolaitoksen tuottaman jätelämmön hyödyksikäyttämiseksi, että kaukolämmityksen toteuttaminen annetaan sähkölaitoksen tehtäväksi ja että sähkölaitosta kehoitetaan ryhtymään mainituista päätöksistä johtuviin toimenpiteisiin ja aikanaan tekemään niistä aiheutuvia esityksiä.

Suomen Kaapelitehdas Oy:n oikeuttaminen vetämään maakaapeli tehtäntensä välille. Valtuusto päätti³⁾ oikeuttaa Suomen Kaapelitehdas Oy:n yhdistämään maakaapelilla Pursimiehenkadun varrella olevan vanhan tehtaansa muuntaja-aseman Salmisaarella olevan uuden tehtaansa voimalaitokseen seuraavilla ehdoilla:

1) että Suomen Kaapelitehdas Oy:n uudella tehtaalla oleva voimalaitos toimii korvauksetta sähkölaitoksen vara-asemana anomuksessa tarkoitetuissa tapauksissa, kuitenkin huomioon ottaen, että mikäli tehtaan voimalaitos ei olisi toiminnassa mainitunlaisen hätätilanteen sattuessa, se pantaisiin sähkölaitoksen pyynnöstä viipymättä käyntiin,

2) että sähkölaitoksella on oikeus harkintansa mukaan liittää Suomen Kaapelitehdas Oy:n vanhalla tehtaalla olevat vieraat kuluttajat omaan verkkoonsa,

3) että sähkölaitos ei ole velvollinen Suomen Kaapelitehdas Oy:n vanhan ja uuden tehtaan välisen kaapelin käytäntöönoton jälkeen toimittamaan sähköä vanhalle tehtaalle,

4) että sähkölaitos on oikeutettu siinä tapauksessa, että Suomen Kaapelitehdas Oy lopettaa toimintansa vanhalla tehtaalla, lunastamaan vanhan ja uuden tehtaan välisen kaapelin hinnasta, joka vastaa kaapelin teknillistä arvoa ko. ajankohtana,

5) että Suomen Kaapelitehdas Oy:n vanhan ja uuden tehtaan välisen kaapelin laskeminen suoritetaan samanaikaisesti, kun sähkölaitos laskee 30 kV ja 10 kV kaapelit Salmisaaren voima-aseman ja Kampin ala-aseman välille,

6) että Suomen Kaapelitehdas Oy osallistuu yhteisen kaapelikanavan kustannuksiin yhtiön kaapelin ottaman tilan suhteessa koko kanavan kustannuksiin ja että yhtiö yksin vastaa kaapelikanavan rakentamisesta Ruoholahdenkadulta Pursimiehenkadulle aiheutuvista kustannuksista kuin myös kaikista kaapelin laskemisesta ja asentamisesta aiheutuvista kustannuksista sekä

7) että Suomen Kaapelitehdas Oy kustantaa itse koko tarvittavan kaapelin, joka jää yhtiön omaisuudeksi ja sen kustannuksella hoidettavaksi.

Kruununhaan muuntaja-aseman pääpiirustusten hyväksyminen. Rakennustoimiston talorakennusosaston laatimat, 4. 5. päivätyt tontille Mariankatu 22 rakennettavan muuntaja-aseman pääpiirustukset päätettiin⁴⁾ hyväksyä, samalla oikeutettiin kaupunginhallitus hyväksymään piirustuksiin mahdollisesti tehtävät pienehköt muutokset.

15. Muut asiat

Kansalaisoikeudet. Kaupunginvaltuusto antoi kertomusvuoden aikana⁵⁾ lausuntonsa 68 anomuksesta, jotka koskivat Suomen kansalaisoikeuksien myöntämistä yhteensä 119 henkilölle. Anomuksista 36 koski 72 ent. Venäjän kansalaista, 9 koski 15 Saksan kansalaista, 4 koski 6 Puolan kansalaista, 4 koski 4 Ruotsin kansalaista, 4 koski 4 ei minkään maan kansalaista, 2 koski 2 Neuvostoliiton kansalaista, 2 koski 2 Italian kansalaista, 2 koski 6 Tanskan kansalaista, 1 koski 4 Englannin kansalaista, 1 koski 1 Itävallan kansalaista, 1 koski 1 Ranskan kansalaista, 1 koski 1 ent. Viron kansalaista ja 1 koski 1 Amerikan Yhdysvaltain kansalaista.

Väkijuomamyymälät ja anniskeluoikeudet. Valtuusto päätti⁶⁾ lausuntonaan ilmoittaa Oy. Alkoholiliike Ab:lle, ettei sillä ollut mitään sitä vastaan, että talossa Riihitie 8 Munkkiniemessä talon valmistuttua avataan viini- ja olutmyymälä.

¹⁾ Kvsto 14. 1. 29 §. — ²⁾ S:n 25. 11. 808 §, khn mtö n:o 22. — ³⁾ Kvsto 6. 5. 343 §. — ⁴⁾ S:n 2. 9. 556 §. — ⁵⁾ S:n 14. 1. 21 §, 28. 1. 56 §, 25. 2. 133 §, 11. 3. 188 §, 1. 4. 247 §, 22. 4. 284 §, 6. 5. 333 §, 20. 5. 374 §, 3. 6. 418 §, 15. 6. 438 §, 2. 9. 509 §, 16. 9. 598 §, 7. 10. 636 §, 11. 11. 742 §, 25. 11. 791 §, 9. 12. 838 §, 16. 12. 869 §. — ⁶⁾ S:n 11. 11. 759 §.